

Pravilnik o proceduri prijave, predaje i odbrane master rada

ČLAN 1.

Informacije o rokovima

Objavljivanje spiska master tema

Svaki nastavnik je dužan da početkom semestra dostavi po 3-5 kratko obrazloženih tema za master radove koje su istraživačkog karaktera.

Do **7. marta** (ljetnji semestar) odnosno **7. oktobra** (zimski semstar) Komisija za Postdiplomske studije utvrđuje konačan spisak tema i do **14. marta** odnosno **13. oktobra** ga objavljuje.

ČLAN 2.

Izbor teme

Student bira temu sa spiska datih tema za master radove ili sam predlaže temu koju želi da obradi. U tom slučaju mora sam pronaći mentora iz te oblasti; zatim slijedi razgovor sa potencijalnim mentorom i dogovor o prijavi teze; Tema se prijavljuje mentoru. **Komunikacija o dogovoru o temi ide isključivo između potencijanog mentora i kandidata.** Mentori su dužni da u roku od tri dana (72h) pošalju odgovor kandidatu. Mentor je dužan da pošalje saglasnost o prihvatanju kandidata i njegove teme Rukovodiocu postdiplomskih studija najkasnije nedelju dana od kada mu kandidat posalje mail sa prijavom teme na postdiploma.fkt@udg.edu.me.

ČLAN 3.

Prijava master rada

Student može prijaviti tezu za izradu master rada kada položi sve ispite ili ima najviše jedan zaostali ispit. Prijava se vrši shodno metodologiji opisanoj u ovom dokumentu.

Prijava se može izvršiti u sljedećim terminima:

- 28. februara
- 30. juna
- 30. oktobra

Prije nego sto kandidat pošalje **Prijavu teze** Komisiji za postdiplomske studije, potrebno je i da mentor da saglasnost na urađenu prijavu teze i o tome u datim rokovima obavijesti Fakultet slanjem mail-a na postdiplomafkt@udg.edu.me (nedelju dana prije isteka roka termina koji su predviđeni za prijavu teze). Nakon toga student prijavljuje tezu shodno obrascu za prijavu teze i metodologiji obrazlaganja teze i budućeg istraživanja slanjem mail-a na postdiploma.fkt@udg.edu.me najkasnije do 23:59h posljednjeg dana datuma datog u predloženim terminima za prijavu teme;

Primjer Prijave teze se može naći u dodatku ovog dokumenta.

Komisija za postdiplomske studije određuje Komisiju za ocjenu podobnosti teme i kandidata (tri člana);

Na bazi izvještaja Komisije o podobnosti teme i kandidata, Komisija za postdiplomske studije odobrava pisanje master rada rada – najduže 25 dana od dana prijave teze.

ČLAN 4.

Informacije o esejima

Student je obavezan da zajedno sa Prijavom teze napiše i pošalje esej - prikaz određenog naučnog ili književnog djela shodno Pravilniku o posleddiplomskim studijama. Esaj obima 7-10 stranica A4 formata, ispisan slovima Times New Roman veličine 12, sa jednostrukim proredom dostavlja se rukovodiocu posleddiplomskih studija zajedno sa prijavom teze slanjem mail-a na postdiploma.fkt@udg.edu.me.

Književna djela su:

- 1.Viljem Šekspir, "Hamlet";
- 2.Johan Volfgang fon Gete, "Faust";
- 3.Herman Hese, "Demijan";
- 4.Fjodor Dostojevski: "Kockar";
- 5.Vilijam Fokner, "Starac";
- 6.Onore de Balzak, "Evgenija Grande";
- 7.Miguel de Servantes, "Don Kihot";
- 8.Albert Kami , "Kuga";
- 9.Frančesko Petrarka, "Kanconjer";
- 10.Đovani Bokačo, "Dekameron";
- 11.Ajn Rend, "Veličanstveni izvor";
- 12.Tomas Man, "Čarobni brijeg".

ČLAN 5.

5. Dodatni materijal uz prijavu

Svaki student je u obavezi da prilikom prijave teme, osim Prijave, eseja, pošalje i spisak svih naučnih konferencija kojima je prisustvovao, zatim spisak svih objavljenih radova, kao i spisak projekata na kojima je kandidat radio. Svih pet potrebnih dokumenata potrebno je poslati na postdiploma.fkt@udg.edu.me najkasnije do 23:59h posljednjeg dana datuma datog u predloženim terminima za prijavu teme;

Dokumenta koja se prilažu (šalju e-mailom na postdiploma.fkt@udg.edu.me) su:

1.Prijava teze (formular u dodaku);

2.Esej;

3.Spisak svih naučnih konferencija na kojima je kandidat bio;

4.Spisak svih naučnih radova koje je kandidat objavio;

5.Spisak svih projekata na kojima je kandidat radio.

ČLAN 6.

Rad na tezi i komunikacija sa mentorom

Nakon odobravanja teme, kandidat je u komunikaciji sa mentorom rada. Kada se mentor rada saglasi sa urađenom tezom, teza se predaje Komisiji za postdiplomske studije.

Teza mora biti napisana i strukturirana na način prezentovan pravilnikom i na bazi predavanja iz "Akadenskog pisanja".

Rad i komunikacija studenta i profesora se izvodi profesionalno i u dogovorenim rokovima. Predaja rada mentoru (prva verzija) ne može biti u mjesecu u kome kandidat želi da preda master rad.

Posljednja verzija rada mora biti predata mentoru 20 dana prije isteka datuma za predaju teze. Mentor je u obavezi da pošalje saglasnost za predaju rada svog kandidata Rukovodiocu postdiplomskih studija na postdiploma.fkt@udg.edu.me nedelju dana prije isteka predviđenih rokova za predaju teze.

Ukoliko student ne završi pisanje master rada u roku od godinu dana od kada prijavi tezu, mora ići ponovo u proceduru prijave teze. Svako naknadno prijavljivanje teze se plaća 400€.

ČLAN 7.

Etika pisanja master rada

Kandidat je dužan da poštuje etičke norme istraživanja. Ovo se posebno odnosi na korišćenje literature, dokumata, ostalih izvora i sl. Etika istraživanja se posebno odnosi na sve što se preuzima od drugog autora mora biti i na odgovarajući način prikazano. U slučaju kršenja ovog pravila snosi se disciplinska i krivična odgovornost shodno Pravilniku o postdiplomskim studijama.

ČLAN 8.

Predaja master rada

Predaja teze se može izvršiti u sljedećim terminima:

- junski rok– od 10. - 15. maja do 12:00h
- oktobarski rok – od 15.- 20. septembra do 12:00h
- februarski rok– od 10. - 15. decembra do 12:00h

1. Student je dužan da preda pet primjeraka ukoričene teze Sekretaru postdiplomskih studija zajedno sa elektronskom verzijom na CD (omot CD mora biti identičan naslovnoj strani master rada) i to u predviđenim terminima;
2. Potvrdu da je izmirio školarinu koju može dobiti od finansijske službe slanjem mail-a na finansije@udg.edu.me .
3. Potvrdu da je vratio sve knjige biblioteci UDG koju može dobiti od šefa bibiloteke slanjem mail-a na tamara.tomic@udg.edu.me ili biblioteka@udg.edu.me .
4. Komisija za postdiplomske studije imenuje Komisiju za ocjenu rada;
5. Na bazi pozitivnog izvještaja Komisije za ocjenu rada, koji je prihvaćen od strane Komisije za postdiplomske studije, Naučno nastavničko vijeće pravi izvještaj i određuje Komisiju za javnu odbranu (Proces traje najduže 35 dana).

ČLAN 9.

Procedura javne odbrane master rada

Odbrana teze se može izvršiti u sljedećim terminima:

- Jun: od 25. juna do 01. jula
- Oktobar: od 20. oktobra do 25. oktobra
- Februar od 10. februara do 15. februara

Procedura javne odbrane master rada obuhvata:

- 1) Čitanje odluke o pravno-stečenim uslovima za odbranu master rada
- 2) Čitanje biografije kandidata
- 3) Ocjena Komsije o master radu
- 4) Izlaganje kandidata – do 15 minuta
- 5) Postavljanje pitanja od strane Komisije i publike* – do 7 minuta
- 6) Odgovori kandidata – do 10 minuta
- 7) Saopštavanje odluke Komisije

Pravila javne odbrane:

1. Kandidat mora imati olovku i papir i obavezno zapisivati pitanja
2. Kandidat daje odgovore poslije postavljanja pitanja sva tri člana komisije i publike
3. Kandidat može da odgovara po redosledu koji sam izabere, uz mogućnost grupisanja pitanja
4. Kandidati koji brane master rad trebaju dan prije početka javne odbrane poslati mail na specijalisticki.radovi@udg.edu.me odnosno magistarski.radovi@udg.edu.me sa prezentacijom koju će koristiti na dan odbrane master rada. Mail treba da sadrži ime i prezime kandidata, broj indeksa, informacijom u kojoj se Sali brani master rad i samu prezentaciju je neophodno poslati do 23:59h dan prije odbrane master rada.

Obezbjeđivanje javnosti odbrane master rada:

1. Potrebno je da odbrani master rada prisustvuju roditelji, porodica, bliski prijatelji i drugovi kandidata
2. Studenti koji tog dana brane master tezu organizuju koktel u studentskom klubu.
3. Mole se roditelji, porodica i prijatelji studenata, kao i svi profesori i saradnici UDG da prisustvuju koktelu. Time doprinose jačanju međusobnog poznanstva i svih studenata mastera i to je ulaganje u buduće biznis komunikacije.
4. Koktel organizuju sami studenti i u obavezi su da o tome obavijeste menadžera UDG slanjem mail-a na sandra.tinaj@udg.edu.me najkasnije 24h prije odbrane master rada.

Proces odbrane:

1. Fakultet javno objavljuje odbranu 7 dana prije odbrane(Oglasna tabla, sajt);
2. Kandidat koji brani master rad je u obavezi da dva dana nakon objavljivanja datuma javne odbrane pošalje Sekretaru postdiplomskih studija kraktku biografiju, koja će biti čitana od strane Komisije prilikom javne odbrane. Biografija se šalje na mail postdiploma.fkt@udg.edu.me.
3. Proces odbrane se obavlja u nekom od amfitetara ili studionica i samo ako je u sali prisutno najmanje 7 osoba. Komisija ima Predsjednika koji otvara odbranu (za to vrijeme svi prisutni u sali stoje), nakon čega Predsjednik daje riječ mentoru rada. Mentor rada čita izvještaj (referat) Komisije za ocjenu rada ili izvode (zaključak). Nakon toga kandidat dobija riječ da u trajanju od najviše 15 minuta saopšti rezultate svog istraživanja i ostale relevantne informacije vezane za rad. Potom slijede pitanja članova Komisije, redosljedom kako odredi predsjednik Komisije. Predsjednik Komisije je dužan da dâ mogućnost i publici da postavi pitanja. Nakon svih mišljenja, sugestija i pitanja daje se riječ kandidatu i obavezna pauza (od 5 – 30 minuta) da kandidat pripremi odgovore na pitanja.
4. Nakon iscrpljenih pitanja i odgovora, Komisija se povlači ili na licu mjesta donosi odluku, nakon čega se sačinjava zapisnik koji javno čita Predsjednik Komisije. Za vrijeme čitanja zapisnika o javnoj odbrani svi prisutni su dužni da ustanu.
5. Kandidat ima pravo da nakon saopštenja odluke uzme riječ i eventvano se zahvali, uputi sugestije i slično.
6. Predsjednik Komisije predaje zapisnik o odbrani Poslovnom sekretaru postdiplomskih studija, koji se čuva shodno proceduri na UDG, za koje je odgovoran menadžer UDG.
7. Nakon odbrane potrebno je da kandidati koji tog dana brane master rad zajedno organizuju koktel u Studentskom klubu UDG, za kolege, prijatelje, studente....

ČLAN 10.

Promocija

Na promociji u mastera student je dužan da ima uniformu UDG (toga) koju može da kupi ili je zakupi. Student može biti promovisan u zvanje i bez prisustva ceremoniji ukoliko se radi o opravdanom odsustvu ili njegovoj ličnoj želji.

ČLAN 11.

Komunikacije

Kontakt telefon: +38269215904

Kontakt e-mail: postdiploma.fkt@udg.edu.me

DODATAK:

I Primjer prijave master teze

II Metodologija izrade master rada

Dodatak I:

Primjer prijave master rada

**Univerzitet Donja Gorica
Fakultet za kulturu i turizam**

Postdiplomske studije - studijski program:

***Kultura i turizam / Međunarodno hotelijerstvo i
menadžment***

-Naziv teme-

-prijava master teze-

Kandidat:

Ime i prezime , broj indexa

Podgorica, 14. jun 2025. godine

Postdiplomske studije "Kultura i turizam"/ "Međunarodno hotelijerstvo i menadžment"

Komisiji za postdiplomske studije

Predmet: Prijedlog za izradu master teze

Uz konsultaciju sa prof. dr Ime i prezime opredjelio/la sam se za istraživanje iz ove oblasti izabrao/la temu:

»Naziv teme«

Uz zahtjev, dostavljam Vam radnu biografiju, mini tezu i ostale podatke predviđene Uputstvom za prijavu master teze.

Tokom školske 2018/19 i 2019/2020 odslušao/la sam predavanja i položio/la sve ispite predviđene nastavno-naučnim planom i programom Postdiplomskih studija Fakulteta za kulturu i turizam (prosječna ocjena 9,00).

Molim Vas da prihvatite moju prijavu master teze i predložite Komisiji za postdiplomske studije Fakulteta za kulturu i turizam Univerziteta Donja Gorica da predloži sastav Komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata.

U prilogu Vam dostavljam:

I Radnu biografiju

II Mini tezu

III Spisak literature

IV Spisak objavljenih radova i završeni specijalizacija

V Prijavu teze (formular)

U nadi da ćete prihvatiti predlog,

Srdačan pozdrav,

Grad, datum

Kandidat

Ime i prezime

LIČNI PODACI

Ime:

Datum rođenja:

Adresa:

Nacionalnost:

Telefon:

E-mail:

OBRAZOVANJE

2004-	Postdiplomske studije "Preduzetnička ekonomija", kurs »Preduzetnička ekonomija i ekonomske integracije«, (prosječna ocjena 8,91), Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore
2000-2004	Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, Smjer: »Preduzetništvo i preduzetničke finansije« (diplomirala u junu 2004. godine sa prosječnom ocjenom 9,07), mentor: prof. dr Veselin Vukotić
1996 – 2000	Filološka gimnazija, Podgorica
1988 – 1996.	Osnovna škola »Vuk Karadžić«, Podgorica, Nosilac diplome »Luča«

STRUČNO USAVRŠAVANJE

19-20. septembra 2006.	<i>Private Sector Development in the Western Balkan Region: Regional cooperation and experience Sharing</i> , Academic Training Association - PSD Stakeholder konferencija, Sarajevo (Bosna) <i>Analiza kretanja cijena u Crnoj Gori</i> , Podgorica, predavač Przemislaw Wozniak, CASE institut iz Poljske, projekat Building research and management capacity of economic NGOs in Montenegro
11-13. oktobar 2006.	<i>Dan sa Isakom Adižesom, Stilovi dobrog i lošeg upravljanja</i> , Ekonomski fakultet Podgorica, Centralna banka Crne Gore, Miločer
25. avgust 2006.	<i>South-East European Competition Authorities Network (SEECAN) Seminar</i> , OECD Regional Centre for Competition
05-07. decembra 2005.	

07-08. oktobra 2005.	in Budapest, Budimpešta (Mađarska) <i>Mises seminar</i> , Instituto Bruno Leoni, Sestri Levante (Italija)
Jul 2005.	<i>Kurs ekonometrije II</i> – Postdiplomske studije «Preduzetnička ekonomija» i ISSP
20-22. juna 2005.	<i>OECD Workshop on Privatization and Competition</i> , OECD, Sarajevo (Bosna)
12. jula – 30. jula 2004. Maj – Jul 2004.	<i>Ljetnja škola ekonomske politike</i> , G17 Institut, Beograd <i>Kurs ekonometrije I</i> – Postdiplomske studije «Preduzetnička ekonomija» i ISSP
16. jula – 03. avgusta 2000.	Ljetnji univerzitet <i>Communities, civil society and citizenship</i> , Transeuropeennes (Pariz) i Bilgi University (Istanbul), Istanbul (Turska)

DIPLOME I PRIZNANJA

2004	Diploma G17 Instituta (Beograd) za uspješno pohađanje Ljetnje škole o «Ekonomskoj politici»
2004	Nagrada Ekonomskog fakulteta za prosječnu ocjenu 9,92 na IV godini studija Diploma "E-views" za uspješno završeni kurs aplikativne ekonometrije, (Postgraduate Studies, Entrepreneurial economy, University of Montenegro and USAID)
2004	
2003	Nagrada Ekonomskog fakulteta za prosječnu ocjenu 9,27 na III godini studija
2001.	Članstvo u MENSİ Crna Gora (međunarodna organizacija koja okuplja ljude sa natprosječno visokim koeficijentom inteligencije, IQ>148)
2000.	Član debatnog kluba "Birziminijum" i nosilac diplome debatnog trenera izdate od strane "Asocijacije za kreativnu komunikaciju i debate"
1996	Diploma "Luča" (Osnovna škola "Vuk Karadžić")

RADNO ISKUSTVO

2004 – -	Institut za strateške studije i prognoze, Podgorica (istraživač)
2004 – -	Ekonomski fakultet Podgorica, Saradnik profesora Veselina Vukotića na predmetima <i>Konstitucionalna ekonomija</i> i <i>Ekonomska filozofija</i>
2004 – -	Savjet za privatizaciju, Vlada Crne Gore, saradnik
2001-2003.	CDT- Centar za demokratsku tranziciju (regionalni koordinator)

2001.	CEMI- Centar za monitoring (mobilni monitor)
2000.	COSV- Committee for the Coordination of Volunteering Organisations

RADOVI

Septembar 2006.	<i>Tržišna vs bankocentrična finansijska struktura</i> , Miločerski ekonomski forum 2006, Savez ekonomista Srbije i Savez ekonomista Crne Gore
Maj 2006.	<i>Nacionalni tretman stranaca i suverenost države</i> , Biznis i država 2006, IDN, Centar za ekonomska istraživanja, Beograd

PROJEKTI

januar 2005-april 2005	Agenda ekonomskih reformi 2002-2007. (ISSP, Vlada CG)
april 2004-novembar 2005	Makroekonomski model za Crnu Goru (ISSP, CB)

JEZICI

Engleski	Aktivno
Italijanski	Aktivno
Ruski	Pasivno
Japanski	Osnovno

ČLANSTVO

2006	Euro-atlantski klub Crne Gore
2004	Udruženje ekonomista Crne Gore
2001	MENSA Crna Gora

OSTALE SPOSOBNOSTI

PC korisnik
E-views
Vozačka dozvola

REFERENCE:

II MINI TEZA

1. Aktuelnost istraživanja

Kamatne stope utiču na cjelokupno zdravlje privrede jer ne samo da utiču na odluke potrošača da štede i troše, već i na odluke kompanija kada su u pitanju investicije. S obzirom na to da promjene kamatnih stopa bitno utiču na pojedince, finansijske institucije, poslovne organizacije i ukupnu ekonomiju, važno je objasniti od čega one zavise. Ovaj rad ima za cilj da analizira faktore koji utiču na kamatnu stopu u Crnoj Gori i da formuliše jednačinu koja najbolje aproksimira realnost.

Da bi analiza faktora koji utiču na kamatnu stopu bila sveobuhvatna neophodno je na jednoj strani definisati osnovne postulate ekonomske teorije koji objašnjavaju ovaj ekonomski fenomen, a na drugoj strani sveobuhvatno prikazati metodologiju istraživanja kamatnih stopa. Kako je ekonometrijsko modeliranje i regresiona analiza kamatnih stopa jedan od najčešće primjenjivanih tehnika analize ovog ekonomskog fenomena, rad ima za cilj objašnjavanje osnovnih postavki i principa ekonometrijskog modeliranja, i njihovu primjenu na empirijsku analizu aktivnih kamatnih stopa u Crnoj Gori. Posebna pažnja u analizi i izgradnji regresionog modela biće posvećena onim tehnikama i metodama regresione analize koji su se pokazali najefikasnijim u primjeni globalno najviše upotrebljavanog ekonometrijskog softvera Eviews.

Autor u radu testira još jednu tezu. Ona se manifestuje kroz pitanje na koje kvantitativna ekonomska analiza permanentno pokušava da odgovori: da li je moć statističkih i ekonometrijskih metoda u objašnjavanju ekonomskih pojava ima ograničena? U kojoj mjeri je primjena ekonometrijskog i statističkog modeliranja u ekonomskoj analizi svrsishodna? Ovo pitanje ima izuzetan značaj imajući u vidu da svi kvantitativni modeli podrazumijevaju uvođenje matematičkih relacija u opisivanje ekonomskih pojava koje su rezultat društvenih odnosa i ljudske aktivnosti čija se raznolikost teško može opisati determinističkim jednačinama.

Navedene teme otvaraju niz pitanja i dilema, na koje će ovaj rad pokušati odgovoriti, u čemu se ukratko i ogleda aktuelnost istraživanja u ovom radu.

2. Motivi za izradu teme i očekivanja od teze

Opredeljenje za bavljenjem istraživačkim radom u ovoj oblasti rezultat je dosadašnjeg obrazovanja, stručnog usavršavanja i angažovanja u oblasti istraživanja.

Očekujem da će ova teza pružiti nove sveobuhvatne informacije i produbiti znanja o ekonometrijskom modeliranju, kako sa teorijskog tako i sa empirijskog stanovišta.

Isto tako, smatram da će mi predložena magistarska teza omogućiti sticanje novih znanja i usavršavanje postojećih znanja iz ove oblasti.

3. Osnovni cilj istraživanja

Osnovni cilj istraživanja je stvaranje sveobuhvatnog materijala koji će u sebi prikazati osnovne teorijske postulate, pojmove i metode koji se javljaju u ekonometrijskom modeliranju i ukazati da iza svakog broja i rezultata određenog istraživanja stoji stvaran život, da bi se preko detaljne analize ekonometrijskih modela ukazalo na njihov značaj i funkcije, i konačno sproveda i prezentirala regresiona analiza aktivne kamatne stope.

4. Zadaci istraživanja

Teorijski zadatak ovog istraživanja jeste da objedini i uveže osnovne teorijske postulate i metode ekonometrijskog modeliranja i utvrdi specifičnosti pojedinih metoda. Ovo podrazumjeva predstavljanje osnovnih pojmova koji se javljaju u vezi sa ekonometrijskim modeliranjem, sa posebnim osvrtom na savremene tendencije u ekonometriji.

Osnovni empirijski zadatak istraživanja, koji je prije svega motivisan potrebom detaljnog prezentiranja metodologije ekonometrijskog modeliranja, podrazumjeva regresionu analizu aktivne kamatne stope u Crnoj Gori i detaljnu analizu dobijenih rezultata.

5. Teorijsko - hipotetički okvir istraživanja

Do sada je urađen veliki broj studija i radova na temu ekonometrijske metodologije koji su u fokusu imali teorijski aspekt. Stoga će ovo istraživanje značajniju pažnju posvetiti empirijskom pristupu.

U savremenoj metodologiji poznat je stav da se teorije i hipoteze mogu smatrati naučnim samo ako se njihovi zaključci mogu empirijski potvrditi. Uz sve to, zbog velike međuzavisnosti ekonomije sa drugim oblastima i zbog još veće međusobne zavisnosti ekonomskih pojava, današnje društveno-ekonomske nauke moraju, više od drugih oblasti nauke, uvažavati princip pluralizma naučnog mišljenja. Takođe, nove ekonomske pojave nastale u naše doba, bez svake sumnje zahtjevaju novi pristup i pronalaženje novih istraživačkih instrumenata.

Teorijsko-hipotetički okvir ovog istraživanja postavljen je vrlo široko. On polazi od samog pojma, definicije, osnovnog predmeta ekonometrijskog modeliranja, da bi se preko detaljne analize nekoliko modela ukazalo koje su modeli prikladni za posebne vrste istraživanja

6. Metodologija i instrumenti istraživanja

Istraživanje će biti obavljeno u nekoliko faza:

Prvi dio istraživanja ima zadatak da prikaže osnovne pojmove i faze ekonometrijskog modeliranja.

Drugi dio istraživanja ima zadatak da analizira osnovne pretpostavke, karakteristike dobijenih ocjena parametara i statističkog zaključivanja u klasičnom linearnom regresionom modelu.

Treći dio rada predstaviće postupak specifikacije modela i probleme koji se javljaju u vezi sa specifikacijom modela i njenom valdinošću; stacionarnost vremenskih serija i otklanjanje nestacionarnosti, kao i testiranje pretpostavki o slučajnoj komponenti modela (autokorelacija, heteroskedastičnost i sl).

Četvrti dio rada ima za cilj izradu regresione jednačine aktivne kamatne stope u Crnoj Gori, sa detaljnim prikazivanjem testova i rezultata testova ekonometrijskog modeliranja, kao i predstavljanje ocjenjene jednačine uz objašnjenje sadržajne i ekonometrijske adrekvatnosti ocjenjene jednačine.

7. Dokumentaciona osnova istraživanja, način prikupljanja i obrade dokumentacije, softverska podrška

Bazičnu dokumentacionu osnovu čine knjige i udžbenici ekonometrijske metodlogije stranih (D. Gujarati, W. Green, J. Kmenta), kao i domaćih autora (V. Karadžić, M. Jovičić, Z. Mladenović, P. Petrović).

Pored navedenih, bazičnu dokumentacionu osnovu čine knjige i udžbenici makroekonomije i statistike različitih autora, kako domaćih tako i stranih (V. Vukotić, M. Babić, G. Mankiw, i sl.)

Drugi dio dokumentacione osnove predstavljaju radovi, istraživanja i eseji koji se bave pitanjima ekonometrijske metodologije i tehnika.

Treći dio dokumentacione osnove čini Makroekonomski model Crne Gore Instituta za strateške studije i projekcije, kao i serije podataka i izvještaji glavnog ekonomiste Centralne banke Crne Gore.

Osim dijela bazične dokumentacione osnove, koja se odnosi na ekonometriju i makroekonomiju, koja je prikupljana u biblioteci Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, sva ostala dokumentaciona osnova je na engleskom jeziku i prikupljana je u biblioteci Instituta za strateške studije i projekcije.

Veliki dio dokumentacione osnove su radovi iz biblioteka koje se nalaze na Internetu. Regresiona jednačina aktivne kamatne stope u Crnoj Gori biće ocjenjen pomoću softvera E-Views 3.0 (ekonometrijski, kompjuterski program koji korisnicima omogućava da vrše statističku i ekonometrijsku obradu podataka i koji je dizajniran specijalno za analizu serija vremenskih podataka).

8. Struktura rada

Rad je struktuiran u pet cjelina:

Prvi dio istraživanja odnosiće se na teorijske pretpostavke ekonometrijskog modeliranja. Ovaj dio rada prikazaće osnovne pojmove i faze ekonometrijskog modeliranja.

Drugi dio rada odnosiće na analiziranje osnovnih pretpostavki u klasičnom linearnom regresionom modelu koje je neophodno zadovoljiti kako bi ekonometrijsko modeliranje bilo moguće, kao i na predstavljanje karakteristika dobijenih ocjena parametara i statističko zaključivanje u ovim modelima.

Treći dio rada predstaviće postupak specifikacije modela i probleme koji se javljaju u vezi sa specifikacijom modela i njenom valdinošću; stacionarnost vremenskih serija i otklanjanje nestacionarnosti, kao i testiranje pretpostavki o slučajnoj komponenti modela (autokorelacija, heteroskedastičnost i sl).

Četvrti dio rada ima za cilj izradu regresione jednačine aktivne kamatne stope u Crnoj Gori, sa detaljnim prikazivanjem testova i rezultata testova ekonometrijskog modeliranja, kao i predstavljanje ocjenjene jednačine uz objašnjenje sadržajne i ekonometrijske adekvatnosti ocjenjene jednačine

Peti dio rada obuhvatiće zaključna razmatranja.

9. Sadržaj rada

»Naziv rada«

I Metodologija ekonometrijskog modeliranja

- 1.1. Ekonomski i ekonometrijski modeli
- 1.2. Ekonometrijska metodologija
  - 1.2.1. Kvalitativna analiza
  - 1.2.2. Specifikacija modela
  - 1.2.3. Ocjena modela
  - 1.2.4. Vrednovanje ocjena parametara

II Klasični linerarni regresioni model

- 2.1. Klasični jednostavni linerarni regresioni model
  - 2.1.1. Pretpostavke modela
  - 2.1.2. Svojstva ocjena dobijenih metodom ONK
  - 2.1.3. Zaključivanje u klasičnom jednostavnom linearnom regresionom modelu
- 2.2. Klasični višestruki linearni regresioni model
  - 2.2.1. Pretpostavke modela
  - 2.2.2. Svojstva ocjena dobijenih metodom ONK
  - 2.2.3. Zaključivanje u klasičnom višestrukome linearnom regresionom modelu

III Specifikacija, izbor i oblici narušavanja osnovnih pretpostavki modela

- 3.1. Specifikacija modela
- 3.2. Stacionarnost vremenskih serija
- 3.3. Validnost specifikacije
- 3.4. Heteroskedastičnost
- 3.5. Autokorelacija
- 3.6. Multikolinearnost

IV Regresiona analiza aktivne kamatne stope

- 4.1. Kvalitativna analiza kamatne stope
- 4.2. Specifikacija modela
- 4.3. Testiranje stacionarnosti vremenskih serija
- 4.4. Ocjena modela
- 4.5. Validnost specifikacije
- 4.6. Testiranje autokorelacije, heteroskedastičnosti i multikolinearnosti
- 4.7. Statističko i sadržajno zaključivanje

V Zaključak

10. Zaključak

Na osnovu analize svih komponenti izrade master rada »*Regresiona analiza kamatnih stopa*«, zaključuje se da je tematika rada aktuelna i lako primjenljiva.

Za planirana istraživanja postoji dobra dokumentaciona baza, na engleskom i našem jeziku.

III LITERATURA

1. Aničić Radoslav, Zarić Siniša (2005), *Metode ekonomske analize*, Ekonomski fakultet, Beograd
2. Baban Ljubomir (2000), *Primjena metodologije stručnog i znanstvenog istraživanja*, Ekonomski fakultet, Osijek
3. Babić Mate (1990), *Makroekonomski modeli*, Narodne novine, Zagreb
4. Blaug Mark (1994), *The Methodology of Economics*, Cambridge (USA)
5. Centralna banka Crne Gore (2001-2006): *Izveštaji glavnog ekonomiste*, CBCG, Podgorica
6. Čubra Nikola (1982), *Naučnoistraživački i razvojni rad u organizacijama udruženog rada*, Književne novine, Beograd
7. Dibrov, G. M. (1969), *Nauka o nauci*, Institut za naučno-tehničku dokumentaciju i informacije, Beograd
8. Drakić Maja (2006): *Analiza finansijskih vremenskih serija* (doktorska disertacija), Ekonomski fakultet, Podgorica
9. Grdić Gojko, Njegović Radmila, Obradović Sava (1971), *Statistika za ekonomiste*, Savremena administracija i Institut za ekonomska istraživanja, Beograd
10. Hausman J.A. (1978): *Specification test in econometrics*, Econometrica
11. Ilić Vladimir (2000), *Kvantitativni i kvalitativni pristup u uporednom istraživanju*, Sociologija br. 2, Beograd
12. Institut za strateške studije i prognoze (2005): *Makroekonomski model Crne Gore*, ISSP, Podgorica
13. Jovičić Milena, (1989): *Ekonometrijski metodi*, Ekonomski fakultet, Beograd
14. Korać Josif (1963), *Osnovi statističke analize u preduzeću*, Informator, Zagreb
15. Kuba Li, Koking Džon (2003), *Metodologija izrade naučnog teksta*, CID, Podgorica
16. Kuvačić Ivan (1988), *Rasprave o metodi*, Naprijed, Zagreb
17. Mishkin Frederic (2006), *Monetarna ekonomija, bankarstvo i finansijska tržišta*, Data status, Beograd
18. Mladenović Z, Petrović P., (2002): *Uvod u ekonometriju*, CID, Beograd
19. Novaković Staniša (1994), *Uvod u opštu metodologiju i istorija metodološke misli*, Filozofski fakultet, Beograd
20. Petz Boris (1964), *Osnovne statističke metode*, A. Štampar, Zagreb
21. Preece Roy (1994), *Starting research: an introduction to academic research and dissertatnwriting*, pinter Publishers, London
22. Sakan Momčilo (2005), *Izrada stručnih i naučnih radova*, Prometej, Novi Sad
23. Saunders M, Lewis Ph, Thornill A. (2000), *Research Methods for Business Students*, Financial Times, Prentice Hall
24. Veber Maks (1976), *Privreda i društvo* (tom I, Metodološke osnove), Prosveta, Beograd
25. Volestrin Imanuel, Juma Kalestus, Keler Evelin Foks, Kocka Jirgen, Lekur Dominik, Mudimbe Valentin, Mušakoji Kinhide, Prigožin Ilja, Tejlror Piter, Trujo Mišel-Rolf (1997), *Kako otvoriti društvene nauke*, CID, Podgorica
26. Vukotić Veselin (1985), *Statistička analiza produktivnosti rada*, Univerzitetska riječ, Titograd
27. Vukotić Veselin (2001), *Makroekonomski računi i modeli*, CID, Podgorica
28. Warian Hal (2003), *Mikroekonomija*, Ekonomski fakultet, Beograd
29. Zbornik radova (1971), *Ekonomska znanost kao proizvodna snaga društva*, Fekultet ekonomskih nauka Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
30. Zbornik radova (1973), *Naučnoistraživački i razvojni rad u privredi i za privredu*, Savez inženjera i tehničara Slovenije, Bled

31. Zelenika Ratko (2000), *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog dijela*, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
32. Zelenika Ratko (2004), *Znanost o znanosti*, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka

WEB SITES:

<http://www.cb-cg.org>
<http://www.econmethodology.org/je>
[m/http://www.finance-glossary.com/](http://www.finance-glossary.com/)
<http://www.finmath.com/>
<http://www.gwu.edu/>
<http://www.psee.edu.cg.yu>
<http://www.socialresearchmethods.net>

IV SPISAK OBJAVLJENIH RADOVA I ZAVRŠENIH SPECIJALIZACIJA

STRUČNO USAVRŠAVANJE

19-20. septembra 2006.	<i>Private Sector Development in the Western Balkan Region: Regional cooperation and experience Sharing</i> , Academic Training Association - PSD Stakeholder konferencija, Sarajevo (Bosna)
11-13. oktobar 2006.	<i>Analiza kretanja cijena u Crnoj Gori</i> , Podgorica, predavač Przemislaw Wozniak, CASE institut iz Poljske, projekat Building research and management capacity of economic NGOs in Montenegro
25. avgust 2006.	<i>Dan sa Isakom Adižesom, Stilovi dobrog i lošeg upravljanja</i> , Ekonomski fakultet Podgorica, Centralna banka Crne Gore, Miločer
05-07. decembra 2005.	<i>South-East European Competition Authorities Network (SEECAN) Seminar</i> , OECD Regional Centre for Competition in Budapest, Budimpešta (Mađarska)
07-08. oktobra 2005.	<i>Mises seminar</i> , Istituto Bruno Leoni, Sestri Levante (Italija)
Jul 2005.	<i>Kurs ekonometrije II – Postdiplomske studije «Preduzetnička ekonomija» i ISSP</i>
20-22. juna 2005.	<i>OECD Workshop on Privatization and Competition</i> , OECD, Sarajevo (Bosna)
12. jula – 30. jula 2004.	<i>Ljetnja škola ekonomske politike</i> , G17 Institut, Beograd
Maj – Jul 2004.	<i>Kurs ekonometrije I – Postdiplomske studije «Preduzetnička ekonomija» i ISSP</i>
16. jula – 03. avgusta 2000.	Ljetnji univerzitet <i>Communities, civil society and citizenship</i> , Transeuropeennes (Pariz) i Bilgi University (Istanbul), Istanbul (Turska)

OBJAVLJENI RADOVI

Septembar 2006.	<i>Tržišna vs bankocentrična finansijska struktura</i> , Miločerski ekonomski forum 2006, Savez ekonomista Srbije i Savez ekonomista Crne Gore
Maj 2006.	<i>Nacionalni tretman stranaca i suverenost države</i> , Biznis i država 2006, IDN, Centar za ekonomska istraživanja, Beograd

V PRIJAVA TEZE

Postdiplomske studije:

*Kultura i turizam/ Međunarodno hotelijerstvo i
menadžment*

PRIJAVA MASTER TEZE

1.Kandidat:_____

2.Naziv teme:_____

3.Oblast istraživanja:_____

4.Završena srednja škola:_____

5.Završen fakultet:_____

6.Naziv završenog programa na postdiplomskim studijama:_____

7.Naziv master rada:_____

8.Znanje stranih jezika:_____

9.Zanimanje:_____

10.Sa kojim profesorom je obavljena konsultacija u vezi sa temom:_____

11.Kada očekujete da ćete završiti rad:_____

12.Da li ste upoznati da zakonskom procedurom ocjenjivanja i odbrane master teze?_____

13.Da li ste upoznati sa tehničkim zahtjevima koje rad treba da zadovolji?_____

14.Adresa i telefon:_____

Rukovodilac studija,

doc.dr Sandra Tinaj

Kandidat,

XXXXXXX

Dodatak II:

Metodologija izrade master rada

Metodologija pisanja master rada

Podgorica, februar 2025. godine

1. Uvod

Materijal¹ u nastavku ima za cilj da studentima postdiplomskih studija pomogne i olakša pisanje master rada, i sadrži preporuke i savjete kako organizovati izradu master rada.

Master rad predstavlja samostalan, stručan rad u kojemu student obrađuje izabranu temu, uz konsultacije sa profesorom mentorom. Student koji je položio sve ispite i izvršio druge obveze predviđene nastavnim planom, izradom master rada dokazuje svojusistematičnost i osposobljenost za budući samostalan rad.

Redosled postupaka u izradi master rada obuhvata:

- Izbor i formulisanje teme master rada
- Prikupljanje materijala i traganje za dokumentacijom
- Pisanje rada
- Recenzija rada
- Štampanje rada
- Javna odbrana rada

U nastavku je dato detaljnije objašnjenje ovih postupaka.

2. Izbor i formulisanje teme master rada

Temu za master rad može predložiti profesor- mentor ili sam kandidat. U oba slučaja, potrebno je voditi računa o predznanju i interesima koje student ima za određenu oblast, o raspoloživoj literaturi, kao i budućim planovima kandidata.

Master rad može biti koncipiran:

1. kao sistematizovani prikaz neke teorije ili grupe teorija (sa uslovljenostima i komparacijama) ili inovacije iz neke oblasti,
2. istraživački projekat,
3. kao kombinacija teorijskog prikaza i istraživanja.

Svaka tema, iako je možda ranije već bila obrađena može se analizirati na nov način i napraviti aktuelnom i zanimljivom. Novina se može ogledati u istraživanju nove materije, primjeni drugog metoda, komparaciji prethodnih istraživačkih rezultata, primjeni poznatog metoda na drugom materijalu, u tumačenju rezultata ili slično.

---

¹ Veći dio ovog rada zasnovan je na knjizi: Kleut, Marija (2008) *Naučno djelo- od istraživanja do štampe*, Akademska knjiga, Novi Sad

Da bi se tema smatrala dobro izabranom potrebno je da sadrži:

- Relevantnost (značaj)
- Podesnost za naučnu obradu
- Prilagođenost sposobnostima studenta
- Prilagođenost mogućnostima istraživanja.

Obim master rada poželjno je da bude od 60 do 80 stranica za studente master studija na studijskom programu Kultura i turizam, odnosno 30-50 stranica za student studijskog programa Međunarodno hotelijerstvo i menadžment.

Kada se izabere tema, potrebno je i formulisati naziv master rada na način da se jasno iskaže predmet istraživanja na precizan i konkretan način. Sam naziv master rada trebalo bi da sadrži maksimalno do 10 riječi. Treba izbjegavati korišćenje podnaslova.

3. Prikupljanje materijala i traganje za dokumentacijom

Nakon određivanja teme rada počinje se sa prikupljanjem materijala i traganjem za literaturom koja obrađuje datu temu. Uvid u literaturu omogućava da se razvije sopstveno shvatanje problema koji se obrađuje. Prilikom čitanja literature o izabranoj temi poželjno je praviti metodološke bilješke u kojima će se zapisivati sopstvene ideje i kritičke napomene.

Da bi se procijenilo da li je određena publikacija pogodna za korišćenje u izradi master rada postoji nekoliko sugestija:

- Pregled sadržaja knjige
- Procjena kredibiliteta autora (indeks citiranosti² određenog autora su veoma korisnim prilikom procjene kredibiliteta autora)
- Izdavač publikacije ili institucija koja podržava neko publikovanje
- Vrsta publikacije (popularna izdanja, školska izdanja, udžbenici)

Čitanje literature treba da omogući studentu da u svom magistarskom radu ne otkriva već otkriveno, da ne zaostaje za savremenim tokovima, da ne dođe samo do kompilacije poznatih radova i sl.

---

² Neki od najkorisnijih sajtova koji sadrže indeks citiranosti određenog autora su:

<http://info.scopus.com/>

http://scholar.google.com/schhp?hl=en&as_sdt=2000

http://thomsonreuters.com/products_services/science/science_products/a-z/science_citation_index_expanded

4. Pisanje master rada

Nakon uvida u literatura pristupa se pisanju master rada. Opšteprihvaćeno je da struktura master rada obuhvati:

- Naslovnu stranu master rada
- Abstrakt rada, na našem i engleskom jeziku
- Sadržaj rada
- Uvod
- Razrada teme, način istraživanja i rezultati
- Zaključak
- Literatura

Eventualno moguće je na kraju master rada uključiti tabelu indeksa, tabelu korišćenih skraćenica ili priloge.

Naslovna strana master rada prvi je kontakt sa čitaocem i standardna forma obuhvata sledeće podatke: naziv (i logo) univerziteta i fakulteta, mesto visokoškolske institucije, temu master rada, ime i prezime studenta (autora master rada), kao i broj dosijea, grad i datum (mjesec i godina).

Primjer 1: Izgled naslovne strane (korice) master rada

Univerzitet Donja Gorica

Fakultet za kulturu i turizam Postdiplomske studije
"Kultura i turizam"/"Međunarodno hotelijerstvo i
menadžment" Podgorica

Tema master rada

MASTER RAD

Student: Ime i prezime studenta

Broj dosijea: xx/xxx

Podgorica, jun 2025. godine

Prva, naslovna strana iza korica treba da izgleda kao i korice, s tim da u donjem lijevom uglu treba da stoji ime mentora, sa titulama.

Primjer 2: Izgled prve naslovne strane iza korica magistarskog rada

Univerzitet Donja Gorica

Fakultet za kulturu i turizam Postdiplomske studije
"Kultura i turizam"/"Međunarodno hotelijerstvo i
menadžment" Podgorica

Tema master rada

MASTER RAD

Mentor: Prof. dr ime i prezime mentora

Student: Ime i prezime studenta

Broj dosijea: xx/xxx

Podgorica, jun 2025. godine

Izgled treće strane:

Primjer 3: Izgled treće naslovne strane iza korica master rada

PODACI I INFORMACIJE STUDENTU MASTER STUDIJA

Ime i prezime:

Datum i mjesto rođenja:

Naziv završenog osnovnog studijskog programa i godina diplomiranja:

INFORMACIJE O MASTER RADU

Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis

Postdiplomske studije „Preduzetnička
ekonomija“ Smjer:

Naslov rada:

OCJENA I ODBRANA MASTER RADA

Datum prijave master rada:

Datum sjednice Vijeća univerzitetske jedinice na kojoj je prihvaćena tema:

Komisija za ocjenu teme:

Mentor:

Komisija za ocjenu rada:

Komisija za odbranu rada:

Datum odbrane:

Abstrakt rada piše se sa ciljem da omogući potencijalnom čitaocu da se opredjeli da li će rad čitati ili ne. U abstraktu treba tačno i jezgrovito izložiti svrhu i suštinu sadržaja master rada (ne tumačenje, razjašnjavanje, ocjenjivanje ili ubjeđivanje). Abstrakt bi trebalo da bude napisan na 1/2 do 2/3 stranice. Obavezno je potom uključiti isti abstrakt ali na engleskom jeziku.

Sadržaj rada predstavlja numeričko-tekstualni prikaz master rada i daje uvid u strukturu master rada kao i stranice rada na kojima se nalaze određeni naslovi i podnaslovi poglavlja. Naslov SADRŽAJ piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice. Obilježavanje djelova unutar nekog master rada vrši se naslovima, rimskim i/ili arapskim brojkama i slovima ili njihovom kombinacijom. U sadržaj je potrebno uključiti oznaku za koju se student opredijelio, naslov ili podnaslov poglavlja i stranicu na kojoj se nalazi dato poglavlje. Kada se za označavanje uporebljavaju slova, velika slova su uvijek nadređena malim slovima.

Kada se uporebljavaju brojke, rimske brojke su nadređene arapskim:

- I
  - 1.
  - 2.
- II
  - 1.
  - 2.

Logički jasno strukturiran rad sa jasno istaknutim hijerarhijskim djelovima primjeren je model u kome se kombinuju samo arapske brojke:

- 1.
  - 1.1.
  - 1.2.
- 2.
  - 2.1.
    - 2.1.1.
    - 2.1.2.
  - 2.2.
  - 2.3.
- 3.
  - 3.1.

S A D R Ź A J

PREDGOVOR.....	I
ABSTRAKT.....	II
SADRŽAJ.....	IV
POPIS TABELA, GRAFIKA I SLIKA.....	V
1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	3
2.1. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	5
2.1.1. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	7
2.1.2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	11
2.1.3. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	12
2.1.4. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	12
2.2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	13
2.2.1. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	14
2.2.2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	16
2.2.3. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	18
3. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	23
3.1. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	23
3.2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	24
3.2.1. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	24
3.2.2. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	26
4. ZAKLJUČAK.....	38
LITERATURA.....	46
PRILOZI.....	50

Ukoliko se u master radu nalazi veliki broj tabela, grafika i slika može se, odmah iza sadržaja uključiti popis istih. Popis tabela, grafika, uključuje: redni broj tabele tj. grafika tj. slike, naziv i broj stranice na kojem se nalazi isti i oni se navode prema redoslijedu pojavljivanja u radu.

Primjer 5: Lista tabela, grafika i slika

Lista tabela, grafika i slika		
Slika 1.	Podjela ekonomskih modela.....	5
Slika 2.	Anatomija ekonometrijskog modeliranja.....	9
Grafik 1.	Slučaj kada je srednja vrijednost slučajne greške jednaka nuli.....	9
Grafik 2.	Dijagram rasturanja tačaka iz modela sa homoskedastičnim i heteroskedastičnim greškama.....	11
Grafik 3.	Autokorelacija: a) odsustvo autokorelacije, b) postojanje pozitivne autokorelacije i c) postojanje negativne autokorelacije.....	12
Grafik 4.	Uticaj monetarne politike na kamatnu stopu.....	14
Grafik 5.	Aktivna kamatna stopa u Crnoj Gori (2000-2006).....	34
Grafik 6.	Pasivna kamatna stopa u Crnoj Gori (2000-2006).....	18
Grafik 7.	Raspon aktivnih i pasivnih kamatnih stopa u Crnoj Gori (2000-2006, na kvartalnom nivou).....	21
Tabela 1.	Granger Causality test za aktivnu kamatnu stopu.....	43
Tabela 2.	Granger Causality test za pasivnu kamatnu stopu.....	45

Uvod sadrži osnovne naznake problema koji se obrađuje u radu, izlaganje sažetog pregleda najznačajnijih pokušaja rješavanja tog ili vrlo srodnih problema, način obrade problema i cilj samog istraživanja, kao i strukturu rada. Uvod se obično može raščlaniti na: predmet i cilj rada, izvore podataka i metode prikupljanja, kao i predstavljanje strukture master rada.

Razrada teme, način istraživanja i rezultati predstavlja najobimniji dio rada i obuhvata 60-80% master rada. U ovom dijelu opisuje se fenomen koji se istražuje, analiziraju bitne karakteristike, interpretiraju i sistematizuju rezultati. Prilikom pisanja razrade teme korisno je primijeniti sljedeći raspored: dosadašnji razvoj datog problema, sadašnje stanje i postojeći problemi, kao i eventualna procjena za budućnost kojom se daju određena rješenja i mjere.

Cjelokupan sadržaj teksta koji student izlaže u radu treba biti smisleno raspodijeljen i svaki dio rada (glava, poglavlje i sl.) mora imati odgovarajući naslov.

Prilikom pisanja rada i korišćenja literature potrebno je jasno razdvojiti šta je pročitano i preuzeto iz literature, kao i šta su sopstvena zapažanja. **Plagijatorstvo** je svako preuzimanje tuđih informacija, ideja ili kompletnih rečeničnih i širih jezičkih struktura bez navođenja izvornika, to jest, predstavljanje istih kao vaših sopstvenih. Plagijatorstvo predstavlja ozbiljan prestup koji se kažnjava, bez obzira na to da li je počinjeno namjerno ili slučajno. Zbog toga morate biti svesni da svaki put kada iskoristite nečije misli to i obilježite. U tu svrhu koriste se:

- *Citati* se koriste da se doslovno prenesu izvodi iz pročitane literature. Obilježavaju se znacima navodnika („. ") i obavezno je u fusnoti navesti prezime, ime autora, (godinu izdanja), *naziv djela*, izdavača, mjesto i broj stranice sa koje je preuzet citat;
- *Parafraza*: piše se iza dvotačke (:) i koristi se da pojednostavi veći dio teksta, svodećina glavnu ideju ili na bitnu činjenicu. U parafraziranju je potrebna korektnost i potrebno je vjerno prenijeti ono što je dati autor htio reći. (Prilikom pisanja parafraza mogu se kao uvodi koristiti sledeći navodi: kao što je XX rekao, napisano je, XX je u svom dijelu XX tvrdio, ustanovio je i sl.);
- *Rezime*: pišu se iza dvotačke (:) i njima se iznosi samo glavna ideja određenog dijela ili označava da se neki autor bavio temom o kojoj je riječ.

Fusnote se obilježavaju brojevima i stavljaju na dnu strane na kojoj se nalazi oznaka za fusnotu. Znak za fusnotu bi trebalo da zauzme poziciju iza interpunkcijskog znaka koji se obilježava kraj rečenice. *Bibliografske* fusnote se koriste za navode odakle je određen citat, parafraza ili rezime. U *ekspikativnim* fusnotama se može napisati sve što bi omelo kontinuitet glavnog toka izlaganja, određeno dodatno objašnjenje, upućivanje na mogućnost daljeg istraživanja iste teme, i sl.

Veza između **bibliografije, citata i fusnota se mora pažljivo uspostaviti.** Svaka citat, parafraza ili rezime mora imati fusnotu, a svako dijelo iz fusnote mora se naći u literaturi na kraju master rada.

U nastavku su date skraćenice koje se koriste prilikom pisanja fusnota i one su date na latinskom i maternjem jeziku. Prilikom eventualnog korišćenja ovih skraćenica mora postojati doslednost u izboru (ili latinske skraćenice, ili skraćenice na maternjem jeziku).

Latinski	Maternji	Značenje
A.D.	n.e.	Nova era
cf. (confer)	up./uporedi	uporedi
Corr. (correxist)		Ispravio
Etc. (et cetera)	ltd.	I tako dalje
Ib. / ibid (ibidem)	Isto	Isto djelo
Id. (idem)	Isti	Isti autor
O.c. / op. cit. (opere citato)	n.d. / nav. d.	Navedeno djelo
pass. (passim)	I dr.	I na drugim mjestima
Sic!		Tako
s.a. (sine anno)	b.g.	Bez godine izdanja
s.l. (sine loco)	b.m.	Bez mjesta izdanja

Predstavljene skraćenice se koriste na sledeći način:

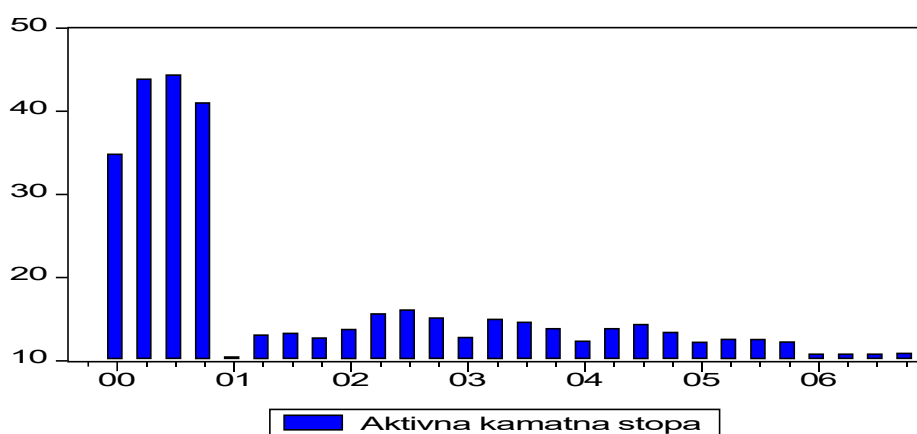
- **Isto- Ibid-** dvije fusnote zaredom, isti autor, isto djelo, ista stranica
- **Isto, 57-** dvije fusnote zaredom, isti autor, isto djelo, druga stranica
- **Isti- Idem-** dvije fusnote zaredom, isti autor ali drugo djelo
- **N.d.- o.c.-** dvije fusnote koje nijesu jedna za drugom (ime autora, n.d, broj stranice)
- **I dr.** - isti autor u istom djelu svoje ideje zastupa na jednom, ali i na drugim mjestima(. str. 226 i dr)
- **Sic!**- znači da “tako piše u originalu” a ukazuje da u citatu postoji greška
- **B.g. i b.m.** – publikacije koje nemaju naznačenu godinu odnosno mjesto

izdanja

- Ukoliko se u master radu koriste određene *tabele, grafici ili slike* obavezno je:
- označavanje tabele, grafika ili slike iznad istog (centrirano- na sredini) na sledeći način:
  - Tabela br. 1. Učešće državne potrošnje u GDP, 1979-2000. godine

- Grafik 4. Uticaj monetarne politike na kamatnu stopu
-

Grafik 5. Aktivna kamatna stopa u Crnoj Gori (2000-2006)

Izvor: *Statistički bilten CBCG* (2006), Centralna banka Crne Gore, Podgorica, str. 27

Djelo odnosno izvor određenog grafika, tabele ili slika mora se uključiti i u literaturu na kraju master rada.

Ukoliko se u tekstu koriste jednačine potrebno ih je centrirati (na sredinu stranice). Jednačine se označavaju sa rednim brojem u običnoj zagradi, uz desnu marginu. U formulama koristiti istu veličinu i tip fonta kao u glavnom tekstu i *kurziv*. Sve matematičke simbole u tekstu pisati *kurzivom*.

Primjer 8: Navođenje jednačina

Pretpostavimo da se umjesto ispravno specifikovanog modela

(1)

ustvari ocjenjuje model

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \varepsilon_i \quad (2)$$

U dati model pogrešno je uvedena promjenljiva X_{2i} , ali i pored toga ocjena parametra uz X_{1i} ostaje nepristrasna u prisustvu irelevantne objašnjavajuće promjenljive X_{2i} .

Zaključak treba da iznese osnovne rezultate i saznanja do kojih se došlo prilikom istraživanja i pisanja rada. U ovom dijelu izvode se jezgroviti i jasni zaključci o postavljenom pitanju i pokazuje se da li su rezultati dobijeni postigli postavljene ciljeve istraživanja.

Literatura treba da bude popis korišćene bibliografije prilikom pisanja master rada. Ona mora biti potpuna i tačna. Izvori svih citata i izvori svih grafika, tabela i slika moraju se naći u literaturi. U literaturu je potrebno uključiti i djela koja nijesu direktno korišćena u radu ali su uticala na način razmišljanja. Literatura se mora navoditi azbučnim ili abecednim redoslednom, po prezimenu autora. Bibliografski elementi navode se prema *naslovnoj stranici* knjige ili *CIP-u* (Cataloguing in publication) ili *Impressum-u* (obavezni podaci o izdavaču, štampariji, uredniku i sl. na početku ili kraju knjige).

Popis korišćene literature uvijek počinje na novoj stranici i označava se velikim slovima LITERATURA, centrirano na vrhu stranice.

Bibliografija mora biti snabdjevena podacima koji su standardizovani³:

- Monografija: prezime, ime autora (godina izdanja), *naziv djela*, izdavač, mjesto izdanja
- Periodične publikacije: prezime, ime autora (godina izdanja), naziv rada, *naziv publikacije*, broj knjige- volume, izdavač, mjesto izdanja, stranice na kojima se nalazi tajrad
- Više autora, samo prva dva se navode... Ili prema uredniku
- Doktorske disertacije, magistrski radovi i sl.

Ukoliko se za pisanje radova koristi veliki broj internet izvora može se napraviti posebna literatura izvora sa weba, koja će se naći iza literature koja će uključivati:

- Prezime, ime autora, Naziv rada, link: http.....
- Sajt određene institucije, baze podataka ili slično.

Primjer 9: Navođenje literature

---

³ Korisne informacije za sve eventualne nedoumice oko navođenja literature mogu se naći i na sledećem sajtu: <http://www.dianahacker.com/resdoc/> . Potrebno je koristiti pravila za Social sciences.

LITERATURA:

33. Baban, Ljubomir (2000), *Primjena metodologije stručnog i znanstvenog istraživanja*, Ekonomski fakultet, Osijek
34. Babić, Mate (1990), *Makroekonomski modeli*, Narodne novine, Zagreb
35. Drakić, Maja (2006), *Analiza finansijskih vremenskih serija* (doktorska disertacija), Ekonomski fakultet, Podgorica
36. Gujarati, Damodar (2003), *Basic Econometrics*, McGraw-Hill, New York
37. Institut za strateške studije i prognoze (2005), *Makroekonomski model Crne Gore*, ISSP, Podgorica
38. Mladenović, Zorica; Petrović, Pavle (2002), *Uvod u ekonometriju*, Ekonomski fakultet i Centar za izdavačku djelatnost, Beograd
39. Časopis postdiplomskih studija „Preduzetnička ekonomija” (2002-2006), *Preduzetnička ekonomija*, volume I- volume XIV, Postdiplomske studije „Preduzetnička ekonomija”, Podgorica
40. Vukotić, Veselin (2005), *Koncepcijske osnove novog ekonomskog sistema u Crnoj Gori*, Institut za strateške studije i prognoze, Podgorica
41. Vukotić, Veselin (2001), *Makroekonomski računi i modeli*, CID, Podgorica
42. Zbornik radova Fakulteta ekonomskih nauka Sveučilišta u Zagrebu (1971), *Ekonomska znanost kao proizvodna snaga društva*, Fakultet ekonomskih nauka Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

WEB SITES:

<http://www.econmethodology.org/jem/>

<http://www.finance-glossary.com/>

<http://www.finmath.com/>

<http://www.gwu.edu/>

Prilozi se mogu naći na kraju master rada ukoliko postoji potreba uključivanja određenih materijala (opisi instrumenata, tabele, grafički prikazi, i sl) koji su neprikladni za uključivanje u sami tekst magistarskog rada. I u eventualne priloge preporučljivo je uključiti samo ono što pomaže ocjenjivanje i razumijevanje sprovedenog istraživanja.

5. Stil pisanja

Stil pisanja master rada treba da bude primjeren temi, vrsti rada i oblasti o kojoj se piše. Da bi se stil smatrao primjerenim za pisanje master rada mora da posjeduje: jasnoću, jednostavnost, prirodnost, odmjerenu, raznolikost. Prilikom pisanja magistarskog rada obavezno je poštovanje pravopisa.

Najčešće slabosti u stilu pisanja: lične neformalnosti (kada se piše u prvom licu jednine ili prvom licu množine, što nije dozvoljeno za akademski, u ovom slučaju master rada), upotreba određenih žargona, kao i neodgovarajući izbor riječi.

Riječi u rečenicama, rečenice u pasusima, pasusi u odjeljcima i odjeljci u većim cjelinama teksta trebalo bi da budu uređeni u jasan, prirodan slijed i neprekidan tok. Potrebno je izbjegavati duge i za praćenje teške rečenice koje ne mogu održati pažnju čitaoca.

Pasusi bi trebalo da posjeduju unutrašnju uređenost, neprekidnost i cjelovitost, ali i smisaonu povezanost sa prethodnom i sljedećim pasusima. Kontinuitet se može održati na nekoliko načina npr. korišćenjem riječi kojima se postiže povezivanje po:

- Vremenu (tada, sledeće, zatim, poslije,...)
- Uslovljenosti (stoga, uslijed toga, kao posljedica,...)
- Pripadanju (osim toga, šta više, povrh svega,...)
- Po odudaranju (iako, mada, ipak, protivno tome,...)
- Po usklađenosti (shodno tome i sl)...

Posredstvom zamjenice koja ukazuje na imenicu u prethodnoj rečenici, postiže se očuvanje neprekidnosti izlaganja, a pored toga izbjegava se jednolično ponavljanje neke imenice u susjednim rečenicama.

Prilikom pisanja rada potrebno je znati i sledeće, kako bi se izbegle eventualne greške:

- Treba koristiti kraće rečenice koje čitaocu jasno prenose poruku autora.
- Iza svake riječi treba kucati jedan razmak
- Pravopisni znaci kao što su: tačka, zarez, znak pitanja, uzvičnik, dvije tačke, tačka zared, znaci izvoda, znak za procenat, zatvorena zagrada pišu se zajedno sa riječu iza koje slijede (nema razmaka).
- Pravopisni znaci kao što su: znaci navoda, otvorena zagrada pišu se zajedno se riječju ispred koje slijede (nema razmaka).
- Tri tačke (...) pišu se zajedno sa riječu iza koje slijede (npr. nabrojavanje: tada, sledeće, zatim, poslije,...), a odvojeno od riječi ispred koje se nalaze.
- Crtica između dvije riječi piše se bez razmaka ukoliko se radi o složenici, (npr. *radio-aparat*), a odvojeno ukoliko se srednja crta koristi u neku drugu svrhu.
- Tačka se ne piše iza rednih brojeva napisanih arapskim brojkama kada se iza njih nađe drugi pravopisni znak (zarez, zagrada, crta,...); npr.: *O tome ćete naći informacije na 119, 120, 121. i 122. strani. Na nekim spratovima (2, 4. i 5) su pokvarene električne instalacije.*
- Kada rečenica počinje navođenjem godine to se radi na sledeći način: "Godine 1999. Crna Gora uvodi DEM." (nije dozvoljeno rečenicu početi „1999. godine Crna Gora uvodi DEM.”)

6. Recenzija master rada

Svaki master rad treba da dobije recenziju- kritičku ocjenu i mišljenje o radu od strane mentora. Recenzija sadrži jasno iskazan stav da li se rad preporučuje za štampu ili ne, i eventualno se daje spisak kritičkih primjedbi. Recenzent, u slučaju master rada mentor, je kompetentan stručnjak za datu oblast, i eventualne sugestije i kritike treba shvatiti dobronamjerno.

7. Štampanje master rada

Nakon recenzija, lektorisanja i eventualnih korektura samog rada, pristupa se štampanju rada.

- Koristiti format A4. Potrebno je koristiti standardne margine od 2,54cm (tj. 1 inch).
- Tip fonta koji će koristiti student može sam izabrati. Uobičajena je praksa da se veličina fonta osnovnog teksta bude 12 pt, kao i da prored između redova bude 1,5.

- Fusnote se obično pišu fontom veličine 10 pt.
- Naslov master rada kucati sa fontom veličine 18bt, bold.
- Naslove glava (1,2,...) kucati sa fontom veličine 14 pt, **bold**, sa po jednim praznimredom iznad i ispod.
- Naslove podglava (1.1, 1.2, 1.3,... i niže nivoe 1.1.1, 1.1.2,...) štampati fontom veličine12 pt, **bold**, sa po jednim praznim redom iznad i ispod.
- Stranice moraju biti numerisane, u donjem desnom uglu.

Takođe, radi lakše preglednosti poželjno je da se tekst piše u odlomcima – pri čemu postoje dva načina:

- 1) uvučeni početak odlomka (između odlomaka nema praznog reda)
- 2) jedan red razmaka između odlomaka (početak odlomka nije uvučen).

Štampani i ukoričeni master rad se predaje u traženom broju primjeraka shodno pravilima fakulteta i proceduri pisanja i odbrane master rada.

8. Usmena odbrana rada

Svaki master rad brani se pred tročlanom Komisijom, u čijem je sastavu, po pravilu, i mentor master rada koji se brani. Komisija ima Predsjednika (koji morati imati nastavničko zvanje) i dva člana. Predsjednik Komisije otvara javnu odbranu rada.

Kandidat koji brani master rad ima na raspolaganju 10 minuta da iznese nalaze do koji je došao prilikom pisanja rada. Prilikom samog čina odbrane potrebno se fokusirati na glavnu ideju rada, metodologiju koja je korišćenja kao i glavne rezultate koji su dobijeni. Usmena odrbana rada treba da bude dobro pripremljena i uvježbana.

Potrebno je da kandidat pripremi i PowerPoint prezentaciju koja prati izlaganje prilikom odbrane rada. Na slajdovima ppt prezentacije potrebno je uključiti samo osnovne misli koje prate izlaganje i eventualno grafik ili tabelu koji će slušaocima pomoći u razumjevanju materije.Slajdovi ne smiju biti pretrpani već je potrebno da sadrže jednu ili maksimalno dvije kratke rečenice.

Prilikom izlaganja kandidat treba biti okrenut publici i Komisiji. Ne treba se okretati ka zidu na kojem se nalazi platno za projekciju, već se prezentacija može pratiti na ekranu ispred.

Shodno proceduri odbrane master rada, članovi Komisije postavljaju pitanja. Prilikom postavljanja pitanja od članova Komisije, kandidat treba imati spremnu olovku i papir na koja će zapisivati pitanja.

Tek po zavšetku postavljanja pitanja svih članova Komisije kandidat počinje sa odgovaranjem. Kandidat može odgovarati na pitanja onim redosledom kako su članovi Komisije postavljali pitanja. Ukoliko je iz određenog razloga kandidatu potrebno da prvo odgovori na pitanje koje je kasnije postavljeno, a potom da se vrati na ranije postavljena pitanja može i to učiniti.

Nakon dobijenih odgovora Komisija se povlači da razmotri da li je student svojim master radom, javnom odbranom i odgovorima na postavljena pitanja dokazao svoju sistematičnost i osposobljenost za budući samostalan rad. Komisija saopštava svoju odluku i pozitivnim rezultatom označava završetak master studija za kandidata.

Odbrana master rada predstavlja javni čin, što znači da odbrani može prisustvovati svako ko želi. To je svakako i prilika da prijatelji kandidata i njegovi najbliži prisustvuju svečanom činu završetka master studija.